

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

KLASA: 022-03/21-12/68
URBROJ: 50301-05/14-21-5

Zagreb, 14. listopada 2021.

Hs**NP*021-12/21-09/57*50-21-04**Hs

REPUBLIKA HRVATSKA
65 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Primljeno: 14-10-2021		
Klasifikacijska oznaka	Org. jed.	
021-12/21-09/57	65	
Urudžbeni broj	Pril.	Vrij.
50-21-04	-	-

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

PREDMET: Godišnje izvješće o radu Hrvatske energetske regulatorne agencije za 2020. godinu i Izvješće o ostvarenju proračuna Hrvatske energetske regulatorne agencije za 2020. godinu – mišljenje Vlade

Veza: Pismo Hrvatskoga sabora, KLASA: 021-12/21-09/57, URBROJ: 65-21-03, od 30. lipnja 2021.

Na temelju članka 122. stavka 2. Poslovnika Hrvatskoga sabora („Narodne novine“, br. 81/13., 113/16., 69/17., 29/18., 53/20., 119/20. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske i 123/20.), Vlada Republike Hrvatske o Godišnjem izvješću o radu Hrvatske energetske regulatorne agencije za 2020. godinu i Izvješću o ostvarenju proračuna Hrvatske energetske regulatorne agencije za 2020. godinu (u daljnjem tekstu: Izvješće), daje sljedeće

MIŠLJENJE

Hrvatska energetska regulatorna agencija (u daljnjem tekstu: HERA) je neovisno regulatorno tijelo s javnim ovlastima, s temeljnom zadaćom provođenja regulacije energetskih djelatnosti u Republici Hrvatskoj s obvezama propisanim relevantnim zakonodavnim okvirom. Sukladno članku 33. stavku 1. Zakona o regulaciji energetskih djelatnosti („Narodne novine“, br. 120/12. i 68/18.), HERA je dužna jedanput godišnje podnijeti Hrvatskome saboru Izvješće o radu, koje između ostalog sadrži i ostvarenje proračuna.

Izvješće se po svom sadržaju i strukturi nije bitno mijenjalo od 2005. godine, međutim s obzirom na ubrzane procese koji se odvijaju u energetskom sektoru isto je potrebno osuvremeniti u smislu pružanja jasnijeg i razumljivijeg uvida uloge HERA-e u energetskom sektoru, a koja se u bitnome razlikuje od početka otvaranja tržišta energije za električnu energiju 2006. godine. Iz Izvješća nije razvidno da je upravo HERA nadležna institucija u Republici Hrvatskoj koja, kao neovisni regulator, svojim odlukama vezanim uz regulaciju utječe na politiku cijena energenata u Republici Hrvatskoj. Naime, ovisno o energentu ili energiji, sadržaj reguliranog dijela u ukupnoj cijeni varira kako za kategoriju kupaca tako i za različita distribucijska područja kada se konkretno radi o prirodnom plinu ili toplinskoj energiji. Važno je naglasiti kako se, među ostalim, i regulatornom politikom u bitnome može utjecati na konkurentnost gospodarstva, ali i na osjetljivost prema najranjivijim kategorijama kupaca.

Također, u Izvješću nije dovoljno jasno naglašena uloga HERA-e u energetske tranziciji, s obzirom na to da je još u prosincu 2019. godine Europska komisija predstavila Europski zeleni plan koji naglasak stavlja na dekarbonizaciju energetike i gospodarstva te je u skladu s tim, tijekom 2020. godine, provedeno niz aktivnosti u Europskoj uniji koje usmjeravaju energetske sektor na snažnu dekarbonizaciju (primjerice povećanje cilja za smanjenje CO₂ do 2030. godine na minus 55 % u odnosu na 1990. godinu ili nužne izmjene direktiva „Fit to 55“ paket i sl.). Dakle, svi su sudionici u energetske sustavu Republike Hrvatske, već od objave Zelenog plana za Europu, intenzivno krenuli u implementaciju novih ciljeva i unatoč tome, Izvješće HERA-e ne sadrži informacije o aktivnostima koje je HERA poduzela kako bi se ublažili izazovi, kao ni njezin jasan stav o energetske tranziciji, o pitanju prijetnje povećanja cijena plina, rasta cijena emisija CO₂, povećanje ulaganja u energetske tranziciju, pravedne podjele troškova tranzicije itd.

Također, potrebno je doraditi i usuglasiti stavove HERA-e vezano za novu financijsku perspektivu Europske unije 2021. – 2027. kao i potencijal svih izvora financiranja koje se u novoj financijske perspektivi nude energetske sektoru u Republici Hrvatskoj. Ovo je posebno važno jer HERA nije vodila proces programiranja navedenih planova i programa za povlačenje sredstava, iako u Izvješću komentira pojedine elemente potencijalnog financiranja Europske unije, a koji su i unutar samog teksta Izvješća neusklađeni. Tako primjerice HERA u Izvješću potvrđuje kako je odobrila niz akata koji predstavljaju pravni temelj za predaju zahtjeva i povlačenje sredstava iz Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021. – 2026. (u daljnjem tekstu: NPOO) da bi naknadno u tekstu isti taj sustav navela kao „upitno održiv“ te izrazila sumnju u dokumente koje odobrava. Vlada Republike Hrvatske napominje da je Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja dalo garanciju Europske komisiji na mogućnost priključenja novih 1600 MW do završetka trajanja NPOO-a, a u trenutku pripreme Izvješća, HERA je imala sve relevantne informacije o predviđenim sredstvima u sklopu NPOO-a, kao i obveze koje je Republika Hrvatska kao država članica preuzela za povlačenje tih sredstava. Stoga, Vlada Republike Hrvatske smatra da je izuzetno važno u budućim Izvješćima posvetiti znatan dio Izvješća upravo navedenoj problematici te posebice procesima odobravanja planova razvoja za regulirane djelatnosti i praćenju realizacije istih što je prioritetna obveza HERA-e.

Kada je električna energija u pitanju, razlike po distribucijskim područjima po pitanju priključenja kupaca se navodi samo kao informacija, bez bilo kakvog obrazloženja je li HERA nešto poduzela kod lošijih distribucijskih područja. Također, bilježi se zabrinjavajuće nizak postotak instalacija numeričkih, odnosno digitalnih brojila kod kućanstva, a u Izvješću se ne navodi jesu li iskorištena sredstva dostupna za ovu namjenu koja su osigurana Hrvatske elektroprivredi d.d. od strane Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja kroz projekt Europske unije.

Nadalje, na stranici 207. Izvješća, a vezano uz potrebu uvođenja mjera energetske učinkovitosti kod opskrbljivača, navodi se kako je „dio opskrbljivača energijom nespremno dočekao navedenu obvezu koja im predstavlja značajan teret u poslovanju“. Pri tome se još dodatno ističe kako je propust nastao jer nisu donesena rješenja kojima se određuje obveza pojedinom obvezniku. Međutim, pri tome nije prepoznata uloga HERA-e koja je ovo pitanje trebala regulirati kroz svoju djelatnost sukladno članku 16. Zakona o energetske učinkovitosti, iako je isti na snazi još od 2014. godine. Naime, HERA je bila dužna pri provedbi regulatornih zadataka voditi računa o energetske učinkovitosti u vezi sa svojim odlukama o radu infrastrukture za plin i električnu energiju, kao i osigurati da se pri donošenju mrežnih tarifa i propisa uzmu u obzir troškovi i koristi svake mjere, osigurati poticaje za mrežne operatore da korisnicima mreže stavi na raspolaganje usluge sustava i time im omogućuje

provedbu mjera za poboljšanje energetske učinkovitosti u kontekstu daljnjeg uvođenja pametnih mreža. Međutim, i bez relevantnih rješenja i poduzimanja konkretnih mjera za stranke obveznice, ubrzanim aktivnostima Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja postignuti su zacrtani ciljevi u ostvarenju obveze energetske učinkovitost. Uz aktivniju ulogu HERA-e u praćenju opskrbljivača dobio bi se uvid u sredstva koji su pojedini energetske subjekti uložili u mjere energetske učinkovitosti, kao i utjecaj istoga na krajnju cijenu energije. Također, HERA u svome Izvješću, nije navela jesu li obveznici ispunili zakonske obveze uštede ili to nisu učinili pa nije jasno ima li uvid i vodili li brigu o tim elementima energetske politike.

Zaštita kupaca i kupac kao središnje mjesto energetske sektora, također zahtijeva pravilniji i detaljniji pristup, a ne samo kao uvid u iznošenje statističkih podataka o žalbama i rješenjima krajnjih kupaca. S druge strane, Vlada Republike Hrvatske smatra da je iznimno važno u Izvješću naglasiti statističke podatke o vremenskom razdoblju u kojem se rješavaju zaprimljeni zahtjevi od strane nositelja projekata za izdavanjem rješenja o stjecanju statusa povlašćenih proizvođača, te izdavanje rješenja o dozvolama za obavljanje energetske djelatnosti, kao i ostalih rješenja, kako bi se postigla još viša razina transparentnosti rada HERA-e.

Za svoje predstavnike, koji će u vezi s iznesenim mišljenjem biti nazočni na sjednicama Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ministra gospodarstva i održivog razvoja dr. sc. Tomislava Čorića i državne tajnike Ivu Milatića, Natašu Mikuš Žigman, dr. sc. Marija Šiljega i Milu Horvata.

PREDSJEDNIK

mr. sc. Andrej Plenković